

# ASIE



## Asie

**Asijský světadíl je východní částí euroasijského kontinentu.** Název Asie vznikl z původního asyrského slova „Asu“, což znamená **země východu**. Asie je světadílem plným protikladů, a to jak přírodních, tak i společenských. Jmenujme jen některé pro představu:

Obr. 1 – Asie z vesmíru

Tab. 4 – Kontrasty asijského kontinentu

<b>nejvyšší hora světa</b> (Mt. Everest , 8 848 m n. m.)	X	<b>nejníže položený bod světa</b> (Mrtvé moře, -400 m)
<b>oblasti bez vody</b> (poušť Lút, Gobi)	X	<b>monzunové oblasti</b> (jihovýchodní Asie)
<b>čistá příroda</b> (Sibiř, Mongolsko, Himálaj)	X	<b>znečištěná příroda</b> (Čína a Indie)
<b>ledovce</b> (Himálaj)	X	<b>pouště</b> (Gobi)
<b>dlouhodobě zmrzlá půda</b> (Sibiř)	X	<b>úrodná země</b> (povodí řeky Gangy)
<b>přelidněné oblasti</b> (Japonsko, Indie, Bangladéš)	X	<b>neobydlené oblasti</b> (Mongolsko)
<b>kolébka starých kultur</b> (Mezopotámie, Čína a Indie)	X	<b>velmoci pokroku</b> (Japonsko)
<b>hladomory</b> (Bangladéš)	X	<b>hospodářský přebytek</b> (Japonsko)
<b>bohaté státy</b> (Bahrajn, Katar, Japonsko, Izrael)	X	<b>chudé státy</b> (Bhútán, Bangladéš)



## ASIE

### Poloha Asie (→ obr. 3)

Asie leží na euroasijském kontinentě, východně od hranic s Evropou. Rozkládá se na všech polokoulích, převážně na severní a východní polokouli.

### Rozloha

Asie je největším světadílem s rozlohou 44,4 milionů km<sup>2</sup>, zabírá 30 % rozlohy souše.

### Povrch (→ obr. 4)

Asie má po Antarktidě druhou nejvyšší střední nadmořskou výšku ze všech světadílů, 960 m, a to díky vysokým pohořím ve vnitrozemí. Pobřeží je velmi členité s množstvím poloostrovů a zálivů. Východní pobřeží leží na styku litosférických desek, proto je zde velké množství sopek, nejvyšší se nazývá Ključevskaja (4 750 m n. m.) a najdeme ji na Kamčatském poloostrově. K dalším patří Fudži (Fudži-san), symbol Japonska.

Velké výškové rozdíly povrchu Asie jsou příčinou přírodní pestrosti jednotlivých oblastí. Sever Asie je převážně rovinatý, tvoří ho Západosibiřská rovina, přecházející směrem na východ v Středosibiřskou vysočinu. Nejvyšší pohoří se soustřeďují ve střední Asii, kde se nachází Pamír, nazývaný „Střecha světa“, a Himálaj. Jižní oblasti Asie jsou převážně nížinaté, tvořené od západu Mezopotámskou nížinou, Indoganžskou nížinou a na východě Velkou čínskou nížinou. Pouštní oblasti se táhnou od Arabského poloostrova až k čínské poušti Gobi.



### Co už víme...?

Asie má vysokou nadmořskou výšku. Najdeme zde všechny druhy reliéfu od nížin přes vysočiny až po velehory. Východní pobřeží je na styku litosférických desek, což vede k sopečné činnosti a zemětřesení.



### Věděli jste, že...?

- Na světě je 14 hor nad 8 000 m n. m. a všechny jsou v Asii (→ obr. 5).
- Východní pobřeží Asie je součástí tzv. ohnivého kruhu. Celá oblast leží na styku litosférických desek, což způsobuje sopečnou činnost, zemětřesení a tsunami (vlny vzniklé podmořským zemětřesením).
- Název Himálaj vychází z sanskrtu (indický jazyk) a v překladu to znamená „domov sněhu“. Himálaj výrazně ovlivňuje podnebí, protože tvoří hráz mezi severními arktickými větry a jižními monzunu.

### ? Otázky k opakování

1. Popiš s pomocí atlasu polohu Asie.
2. Který je nejvyšší a nejnižší bod Asie?
3. S pomocí mapy popiš povrch Asie.



Obr. 3 – Poloha Asie



Obr. 4 – Fyzická mapa Asie

### Hranice mezi Asií a Evropou

Východní úpatí pohoří Ural, řeka Emba, severozápadní pobřeží Kaspického moře, dolní tok řeky Kuma, ústí řeky Don, Azovské moře, Kerčský průliv, Černé moře, průliv Bospor, Marmarské moře, průliv Dardanely, Egejské moře



Obr. 5 – Nejvyšší hory světa